

Foto: Anne Nome

Helseundersøkelse av spanielrasene

Helse- og atferdsundersøkelsene ble innledet 2022 som en spørreundersøkelse til alle eiere av en spaniel. Undersøkelsen er gjennomført i et samarbeid med NKK og professor Frode Lingaas, NMBU Norges Veterinærhøgskole. I løpet av høsten 2023 ble undersøkelsen gjennomgått sammen med Frode Lingaas.

Undersøkelsen presenteres ikke i sin helhet, men i form av Frode Lingaas sine oppsummeringer for hver rase. NSK sitt Avls- og Sunnhetsutvalg (ASU) har gitt hvert raseråd anledning til å gi sine kommentarer til undersøkelsen basert på deres unike kjennskaper til rasene. Raserådene retter en takk til Norsk Spaniel Klub, samt Norges Veterinærhøgskole ved Frode Lingaas, som har lagt ned mye arbeid i gjennomføring og bearbeidelse av denne spørreundersøkelsen.

Kommentarer fra raseråd amerikansk cocker spaniel (ACS)

Vi retter en takk til alle eierne av amerikansk cocker spaniel som har tatt seg tid til å besvare spørsmålene. Rasen fikk 15% besvarelser, en prosent som vi hadde håpt på skulle vært høyere. Vi håper på større velvilje til å stille opp med prøvemateriale ved eventuell fremtidig forskning relatert til rasen, da det er viktig for vår kjære rase amerikansk cocker.

Hele 82% av eierne er godt eller meget godt fornøyde med hundens helse.

Nå skal det sies at en slik spørreundersøkelse er beheftet med store «svakheter» når det gjelder tolkning av resultatene. Oppfatning av spørsmålsstillingen, og rom for å tolke spørsmålene, gir naturligvis mulighet for store variasjoner i hva som oppfattes med det enkelte spørsmålet. Spørsmålet som omhandler kløe, er et eksempel på dette. Hva er «normal» kløe. Hvis vi tenker på oss selv, så er det helt normalt å klø seg fra tid til annen. Men hvor mye kløe er det snakk om før det representerer patologi eller er til reell plage for hunden? Er det slik spørsmålsstillingen er oppfattet av den enkelte respondent? I spørreundersøkelser svarer flere at hunden «klør av og til». 18% oppgir at det er allergi/sannsynlig allergi. Høy andel av svarene som har kommet inn, 52% mener at hunden har problemer med hud/pels/øre. Det må ansees som normalt med en viss

variasjon både i avføringsmønster og -konsistens. Brekninger kan også være så mangt. Undersøkelsen gir oss ikke slike svar. Da måtte hver enkelt besvarelse utdypes med tilleggskommentarer, eller gjennomføres som et muntlig dybdeintervju.

Under leddproblemer, er det anført at 14 hunder er diagnostisert med artrose. 10% av hundene har blitt røntget for hofteleddsdisplasi, de fleste med A/B. Interessant når man tenker på mulig krav om kjent hofteleddsstatus når det gjelder HD, når dette ikke er et problem for rasen. Screeningprogrammer bør utføres for tilstander som representerer et reelt problem innen populasjonen. Hvis ikke risikerer man å selekttere bort hunder som kan representere nyttig bidrag til avlsbasen og sørge for genetisk bredde.

Det andre området er øyesykdommer. 97 hunder eller 45% har anmerkninger på øyner.

Det hyppigst forekommende symptomet var rennende øyne. Eierne til 8 hunder har svart at det er funnet katarakt. Det er særdeles viktig at vi fortsetter med øyelysning av rasen, og at alle eiere oppfordres til øyelysning en gang i året.

Vi i raserådet for amerikansk cocker spaniel vil i lys av denne undersøkelsen, sammen med data fra forsikringsselskaper, resultater fra dogweb, samt egen kunnskap om rasen, jobbe videre med hvilken retning og fokus vi mener er riktig med tanke på klubbens fremtidige avlsanbefalinger.

v/ Jan Erik Lyshaug

Kommentar fra raseråd cocker spaniel (CS)

Denne helseundersøkelsen er ment som en «temperaturmåling» på hvordan det står til med helsen og atferd på de ulike spanielrasene. Resultatene har vært tatt opp på flere ASU møter og vi i alle raseråd har hatt en felles gjennomgang med Frode Lingås. Raserådet for cocker spaniel har også etterspurt statistikk som viser de ulike svarprosentene på tradisjonell cocker VS jaktcocker.

Det gjøres oppmerksom på at resultatene i denne undersøkelsen er veldig relative. Svarprosenten er på ca. 15% og det kom inn totalt 880 svar. Dette er noe bedre enn ved sist undersøkelse, dog noe under hva mange raser klarer å levere. Det kreves ikke at alle svarer på alle spørsmålene. Ikke alle spørsmål er relevante for alle, det kan handle om at spørsmålene gjelder kun for tisper, eller kun for hannhunder, eller ikke er relevante av andre grunner. Det tallene, og fremfor alt prosenten svaret gjenspeiler, må sees opp imot antall svar på det aktuelle spørsmålet. Resultatet avhenger også av hvilke hundeeiere som har svart.

Ett eksempel er at i spørsmålet om komplikasjoner rundt valping, så er det rapportert om komplikasjoner hos 32% prosent av tispene, og i 18% av alle fødsler. Det høres veldig mye ut! Samtidig er 95% av svarene kommet fra eiere som har overtatt hunden ved 8-10 ukers alder, og det er uvisst hvor stor andel av svarene som kommer fra erfarne oppdrettere. Det er helt klart relativt hva hver enkelt anser som en komplikasjon, og dette avhenger mye av erfaring og kunnskap. I tillegg må man se på enkelttall i denne undersøkelsen; det er 28 tilfeller av komplikasjoner under fødsler, og det tallet er ikke spesielt høyt når man tenker på at cocker spaniel er en rase med nokså høye registreringstall og det ikke er satt noen tidsramme for innsending av resultater. Det kan spenne seg over veldig mange år. Og igjen, hva er komplikasjoner?

Ellers viser helseundersøkelsen at mange er godt fornøyde med helsen på sin cocker spaniel.

Hele 91% var godt eller meget godt fornøyd med hundens hele og under 2 % rapporterte om dårlig eller meget dårlig helse.

Dette synes vi i raserådet for cocker er veldig gode tall, og absolutt noe positivt å ta med seg. Hva gjelder øyesykdommer, er det sykdommer fra ytre øyeomgivelser (øyelokk, øyehår, rennende øyne) som viser en forhøyet svarprosent på ca. 24,5% av de som har svart på dette emnet. Det er 214 tilfeller totalt. Dette er tall man skulle sett at var lavere.

Ca. en tredjedel av de som svarte på spørsmålene om hud/pels/ører, rapporterte om problemer. Det er omtrent på samme nivå som forrige undersøkelse. Det er gledelig at det ikke har økt, men samtidig vil vi minne på at en cocker spaniels helse hva gjelder hud/pels/ører i stor grad avhenger av eiers innsats når det kommer til regelmessig klipp og stell, og dette kan påvirke svarresultatene.

Opplæring i riktig stell av cocker spaniel er noe alle oppdrettere må jobbe med å lære og veilede sine valpekjøpere om.

Foto: Karen Hansen

Når det kommer til atferd, svarer 99% at de beskriver sin hund som glad, og 85% beskriver hunden sin som trygg. Samtidig svarer 44,9% at de anser hunden sin som tøff. Ca. 30% anser hunden sin som engstelig i noen situasjoner, og 15% anser hunden sin som pysete.

Det er oppgitt svar på kun 47 døde hunder, og dette er et for lavt tall til å gi noen god statistikk fra. Men det viser en gjennomsnittlig levealder på 8.9 år. Hyppigste dødsårsak var knyttet til kreft, ledd/skjelett og alderdom.

Raserådet for cocker spaniel har etterspurt en statistikk som deler på de ulike variantene (tradisjonell cocker spaniel og jaktcocker) når det kommer til emnene hud og ledd. Dette er tallene Frode Lingås har trukket fram til oss på dette området hvor eierne har svart JA:

- Utfordringer med hud, hårlag og ører: 39.9 % (tradisjonell) – 19.8 % (jakt)
- Kløe/hudirritasjon: 16.1 % (tradisjonell) – 6.1 % (jakt)
- Hyppig/kronisk hudbetennelse/utslett: 4.4 % (tradisjonell) – 1.9 % (jakt)
- Hyppig/kronisk ørebetennelse: 6.4% (tradisjonell) – 1.1 % (jakt)
- Har hatt ørebetennelse, men sjelden: 16.3 % (tradisjonell) – 8.7 % (jakt)

Foto: Laila Bruun

- Røde eller såre poter: 4.6 % (tradisjonell) 2.7 % (jakt)
- Analkjertelproblem: 10.9 % (tradisjonell) – 10.6 % (jakt)
- Sykdom i ledd (f.eks. patellaluksasjon eller artrose), muskel eller skjelett: 8.5 % (tradisjonell) – 21.1 % (jakt)
- Halthet i forbeina: 5.4 % (tradisjonell) – 6.8 % (jakt)
- Halthet i bakbeina: 5.9 % (tradisjonell) – 7.2% (jakt)
- Har hunden vært røntget i ryggen: 11.7 % (tradisjonell) 13.3 % (jakt)

Raserådet for cocker spaniel takker alle cockereiere som har bidratt med å svare på denne helseundersøkelsen. Den en er et fint supplement når man skal vurdere status hos rasen, samt se hvordan den utvikler seg. Vi ber samtidig om at resultatet fra undersøkelsen tolkes som det det er – en relativt liten svarprosent på relativt store og uspesifikke spørsmål.

v/ Vanja Sliwa

Kommentar fra raseråd engelsk springer spaniel (ESS)

Alt i alt er vi fornøyd med springerens generelle helse, og det viser seg at hele 91 % av eierne som deltok i undersøkelsen er meget godt eller godt fornøyd med hundens generelle helse.

Ikke minst er 93,3 % meget godt eller godt fornøyd med hundens atferd, og hele 99 % oppfatter hunden som glad og 85 % som trygge.

Vi ser herved at rasen opprettholder en god mental status samt at den har bevart mye av bruksegenskapene, dette er noe vi er meget fornøyd med.

45 % har svart at hunden klør av og til. Hva

Foto: Jan Buk

er av og til? Er det to ganger om dagen, to ganger i uken? Det er ikke så lett å få eksakt oversikt over hvor stort problemet er når definisjonsspørsmålet er litt uklart. 14 % av de 45 prosentene som svarte at hunden klør av og til trenger behandling. Vi ser også at ørebetennelse er noe flere trenger behandling for.

Raserådet ønsker å presisere at for å forebygge ørebetennelse og andre hudproblemer så oppfordres alle til å ta ansvar for godt og ofte pelsstell.

Ut av undersøkelsen kom det frem at en stor andel kun klipper hunden hver tredje måned eller sjeldnere, da øker risikoen for dårlig helse når det gjelder ører, hud og pels. Vi mener at en springer bør klippes hver 4-6 uke, slik får man forebygget en god del når det gjelder hudproblemer. Oppdrettere må etterstrebe og lære opp (eller hjelpe) valpekjøpere til den daglige driften av springere når det kommer til stell av pels og ikke minst tenner.

For 57 hunder oppgis det generelt tegn på sykdom i muskler/skjelett/ledd, alder er her ikke oppgitt. Alder er heller ikke oppgitt for de 52 hundene med nedsatt hørsel.

Vi har flere tilfeller av epilepsi enn det vi hadde trodd. Hva som er årsaken til dette vet vi ikke. Hunder med epilepsi, eller epilepsi lignende anfall, bør uansett ikke brukes i avl.

De hyppigste dødsårsakene er alderdom og kreft, dette anser vi som ganske normalt.

Raserådet ønsker å takke alle som har svart på undersøkelsen og dermed vært med på å bidra slik at vi har fått en litt bedre oversikt over både positive og negative sider ved rasen vår.

v/Therese Albom Christiansen

Kommentarer fra raseråd welsh springer spaniel (WSS)

Først vil vi rette en takk til alle welsheiere som har tatt seg tid til å besvare spørsmålene. Ikke minst er antall besvarelser fantastisk bra sett i forhold til antall registrerte hunder i rasen. Det er kommentert at 54% besvarelser er langt over det de fleste raser klarer. Det angis stor grad av velvilje til å stille opp med prøvemateriale ved eventuell fremtidig forskning relatert til rasen, og det viser at welsheierne er positive og engasjerte i rasen sin.

Overordnet må vi si at det er gledelig gode resultater å lese om i denne undersøkelsen. Kanskje som vi forventet og håpet, men likevel godt å få bekreftet inntrykket vi satt med i forveien.

Hele 92% av eierne er godt eller meget godt fornøyd med hundens helse.

Nå skal det sies at en slik spørreundersøkelse er beheftet med store «svakheter» når det gjelder tolkning av resultatene. Oppfatning av spørsmålsstillingen, og rom for å tolke spørsmålene, gir naturligvis mulighet for store variasjoner i hva som oppfattes med det enkelte spørsmålet. Spørsmålet som omhandler kløe, er et eksempel på dette. Hva er «normal» kløe. Hvis vi tenker på oss selv, så er det helt normalt å klø seg fra tid til annen. Men hvor mye kløe er det snakk om, før det representerer patologi eller er til reell plage for hunden? Er det slik spørsmålsstillingen er oppfattet av den enkelte respondent? Det samme gjelder plager fra fordøyelsen. Det må ansees som normalt med en viss variasjon både i avføringsmønster og -konsistens. Brekninger kan også være så mangt. Undersøkelsen gir oss ikke slike svar. Da måtte hver enkelt besvarelse utdypes med tilleggskommentarer eller gjennomføres som et muntlig dybdeintervju.

Det er naturligvis interessant å merke seg at de to områdene hvor klubben har pågående screeningprogrammer, så og si ikke forekommer som problem innen rasen når vi leser besvarelsene. Under leddproblemer, er det anført at 12 hunder er diagnostisert med artrose. Ikke ett eneste tilfelle gjelder hofteledd, derimot skulder, albue og hase. Interessant når man tenker på krav om kjent hofteleddsstatus når det gjelder HD. Er tiden moden for å «slippe opp» på avlsanbefalingene på dette feltet? Screeningprogrammer bør utføres for tilstander som representerer et reelt problem innen populasjonen. Hvis ikke, risikerer man å selektere bort hunder som kan representere nyttig bidrag til avlsbasen og sørge for genetisk bredde.

Det andre området er øyesykdommer. Det hyppigst forekommende symptomet var rennende øyne med så mange som 17% av besvarelsene. Igjen en tilstand som representerer et bredt spekter av årsaker, og hvor mange sannsynligvis kan være en mild grad eller normalvariant. De siste årene har man diskutert behov for innføring av gonioskopiundersøkelse for avlsdyr. Kun 2 hunder (svarende til under 0,8%) er rapportert med dette. Kun ett individ er registrert med PRA og kun 3 hunder er kryssset av med dårlig syn.

Igjen, betimelig å spørre om avlsanbefalingene til klubben har fokus på reelle problemer innen rasen. Vi i raserådet for welsh springer spaniel, vil i lys av denne undersøkelsen, sammen med data fra forsikringsselskaper, resultater fra dogweb samt egen kunnskap om rasen, jobbe videre med hvilken retning og fokus vi mener er riktig med hensyn til klubbens fremtidige avlsanbefalinger.

v/ Stig Arne Kjellvold

Foto: Inger Handegård

Kommentar fra raseråd for smårasene - irsk vannspaniel, clumber spaniel, field spaniel og sussex spaniel

Vi vil takke eierne av «smårasene» for deltagelsen og minne om at dere gjør en viktig jobb ved å delta på slike helseundersøkelser. Tusen takk!

Undersøkelsen viser ingen alarmerende resultater, og helsen er generelt sett ganske bra.

Spesielt med tanke på hvor få individer og liten genpool vi har per rase, så ser det ut til at rasene holder seg friske og funksjonelle.

Vi vil minne om at resultatene i denne undersøkelsen er fordelt på de fire rasene og ett par av rasene hadde svært få deltagere. Deltagelsen for de to minste rasene var kun 3 stk irsk vannspaniel og 2 stk sussex spaniels. Clumber spaniel hadde 18 deltagere og field spaniel hadde 85 deltagere. Så med dette i minnet, så vil resultatene ikke være helt reelle for hver rase.

v/Karen Hansen